

SKOGKURS

Skogsbilveier

Ombygging og tilpasning

Telemark-terrenget

Fra enkeltvei til framtidsrettet veinett

Utfordringen er ikke bare å bygge nye veier – men å videreutvikle de vi har.

ET OMFATTENDE EKSISTERENDE VEINETT

50 000 km

Skogsbilveier bygget over mange år
– under andre forutsetninger enn idag.

Kystområder

Betydelig behov for nybygging

Innlandet

Økende behov for ombygging og opprusting

NYE FORUTSETNINGER

Transport

Større kjøretøy og endret transportbehov

Klima og naturfare

Mer oppmerksomhet på vann og robusthet

Funksjon

Flaskehalser kan begrense hele transportkjeden

Den viktigste investeringen er ikke nødvendigvis en ny vei.

En kurve, bru, svak bæreevne eller stikkrenne kan være flaskehalsen som begrenser et stort skogområde

Telemark-terrenget: Ulike utfordringer på korte avstander

Terreng og grunnforhold kan skifte raskt – også langs én og samme skogsbilvei.

1

DALFØRER

Løsmasser, elveavsetninger og varierende grunnforhold.

2

LISIDER

Bratte tverrprofiler, berg, skrenter og begrenset plass til utvidelse.

3

HØYERELIGGENDE SKOGAREALER

Berg i dagen, myr og tynne løsmasser.

Ombygging må starte med terreng, vann og framtidig drift – ikke bare veibredde og stigning.

Hvorfor bygger vi om skogsbilveiene?

Fire utviklingstrekk endrer kravene til det eksisterende veinettet

1

Tømmertransport

Større kjøretøy stiller krav til bæreevne, kurvatur og framkommelighet.

2

Effektiv logistikk

Sammenheng mellom hogstfelt, velteplass, skogsbilvei og offentlig vei.

3

Tilgjengelighet året rundt

Veien må fungere også i våte perioder og under teleløsning.

4

Klima og vannhåndtering

Mer robuste løsninger for styrtregn, avrenning og erosjonsfare.

Før vi velger tiltak: Hva begrenser veiens funksjon – nå og i framtiden?

Funksjonsanalyse først · Tiltaksvalg deretter

Terreng, grunnforhold og bæreevne

To like lange veistrekninger – svært ulike ombyggingsbehov

VEI A · ENKLE FORHOLD

Gode løsmasser og moderat sidehelling

- Grøfter og stikkrenner
- Profiljustering og nytt bærelag
- Mulighet for å bevare veikroppen

Ofte mer avgrensede tiltak

VEI B · KREVENDE TERRENG

Bratt sideterreng og svak veikropp

- Bergskjæringer og sprengning
- Fyllinger, stabilisering og massearbeid
- Omfattende tiltak og massetransport

Kan gi store og sammensatte kostnader

PREKOST: Terreng og grunnforhold → nødvendige tiltak → mengder → kostnad

En gjennomsnittlig meterpris forklarer ikke hvilke tiltak som faktisk må gjennomføres.

Vann: Hvor ligger risikopunktene?

Det avgjørende er ikke bare rørkapasiteten – men hva som skjer når vannet tar en annen vei.

1 Hvor samles vannet?

Nedbørfelt, bekkekryssinger og grøfter som kan føre vann videre langs veien.

2 Hvor kan systemet svikte?

Gjentetting, oppstuvning, veifylling som demning og ukontrollerte flomveier.

3 Hva kan skades?

Erosjonsutsatte fyllinger, bratte løsmasser, vei, bebyggelse og annen infrastruktur.

4 Hva må undersøkes?

Høydemodell og hydrologisk analyse kombinert med feltbefaring og tidligere hendelser.

Prioriter etter konsekvensene ved svikt – ikke bare etter rørdimensjon.

Risikopunkt: Mer enn et større rør

Se hele vannkryssingen – fra nedbørsfeltet, til, innløp til utløp, flomvei og vedlikehold.

Innløp og tilrenning

Led vannet riktig inn. Vurder innløpsutforming og tiltak mot sedimenter og sedimenter, kvist osv.

Erosjon og utløp

Sikre grøfter, fyllinger og utløpsområder der vannets hastighet kan gi skade.

Når røret svikter

Planlegg en kontrollert flomvei, slik at vannet ikke bryter gjennom eller følger grøfta videre.

Vedlikehold må være mulig

Rensk av innløp, fangrist og sedimentasjonsgrop må være praktisk gjennomførbart.

Ikke bare: «Hvor stort må røret være?» Også: «Hvor går vannet når systemet svikter?»

Veinettet som del av et transportsystem

Den viktigste investeringen er den som fjerner den største flaskehalsen.

Fra skogressurs til tømmertransport

Prioriter etter transportnytte – ikke bare etter hvilken veistrekning som er i dårligst stand.

Kostnader og prioritering: Hvor får vi mest igjen?

Tre spørsmål før vi bestemmer hvilke veier og tiltak som skal prioriteres

1

FUNKSJON OG NYTTE

Hvilke skogressurser betjener veien?

Hvor stor betydning har den for framtidig drift og transport?

2

BEGRENSNINGER OG RISIKO

Hva hindrer ønsket bruk av veien?

Vurder bæreevne, geometri, drenering og konsekvenser ved svikt.

3

TILTAK OG KOSTNAD

Hva må gjøres – og hva vil det koste?

Sammenlign investering, vedlikehold og forventet nytte.

PREKOST: Naturgitte forhold + eksisterende vei → nødvendige tiltak → mengder og kostnader

Prioriter tiltak som løser reelle begrensninger og gir størst langsiktig nytte – innenfor gjeldende krav.

Fra digitale terrengdata til bedre beslutninger

Digitale analyser gir retning – feltkunnskap avgjør løsningen

1

DIGITALE DATA

Høydemodeller ·
LiDAR
Veinett ·
grunnforhold

2

ANALYSE

Sidehelling ·
skjæring/fylling
Drenering · alternativer

3

FELTKONTROLL

Grunnforhold ·
vannveier
Veikropp · lokale
erfaringer

4

BESLUTNING

Velg løsning og
tiltak
Prioriter med
mindre usikkerhet

Kartet viser hvor vi bør undersøke – befaringen viser hva vi bør gjøre.

Målet er å redusere usikkerhet og velge riktige tiltak – ikke å erstatte faglig skjønn.

Hva betyr dette for framtidens veiplanlegging?

Tre endringer som kan gi et mer funksjonelt og robust skogsbilveinett

1

PLANLEGG ETTER FUNKSJON

Finn flaskehalsene som begrenser tilgjengelighet, sikkerhet og transport.

2

TA TERRENG, VANN OG KLIMA TIDLIG

Avklar inngrep, vannveier og risikopunkter før tiltakene velges.

3

BRUK DATA TIL Å PRIORITERE

Kombiner digitale analyser, lokalkunnskap og framtidig transportbehov.

Ville vi planlagt dagens veinett på samme måte dersom vi startet på nytt?

Vi kan ikke starte på nytt – men vi kan velge smartere når eksisterende veier fornyes.